

Ota ohjeeksi

Silloin kun veri syönessä
kuumana riehuu
ja hehkuvi voiman palo,
niin aate jalo
taistoon sankarin sinusta saakoon.

Kun nuori on mieli
ja virkeä henki, ja voima
kuin leijonan, jalopeuran,
niin seuran
oikean valita koita.

Ja voita
kiusaus pahaan.
Älä aatetta myy
valtaan tai rahan!
Ole luokkasi lapsi,
ole urhokas, ylviäs.
Ja pylväs vaadittaessa kuntoa suurta.

Ota ohjeeksi viisaiden sanat!
Martyryrien veren kautta
valasi anna.
Jä kunnialla kannan
se lippu, jonka suojassa kuljet.

Kun silmäsi kerran suljet,
sulla kunnia suuri.....
Jos jokainen samalla lallaa
on varma ja vakaa,
niin vahva meillä on muuri,
joka tulevaisuuden takaa
paremman proletaarijoukko kerran.
Helm.

VANKILA

Kirj. MAXIM GORJKIJ.

(Jatkoa)

X

Mischa riisui takin päältänsä ja aikoi laskeutua levolle, mutta komeron nurkassa sattui hänen silmiinsä tumma homepilkku ja samalla hän myös muisti vankilan seinän vierellä muodottomaksi runnettua harmaata vangin ruumiista. Säälän ja inhon tunteitten valtaamana käveli hän nopeasti pitkin komeron lattiaa, hypäsi akkunalaudalle, nojasi päänsä räutaristikkoon, naputellen hiljakseen sormillaan seinään ja vaipui ajatuksiinsa, sydän täynnä raskaasta levottomuutta.

Ulkopuolella akkunan lasieihin kiinni liimautunut synkkä pimeys katseli äänetonnuu nuorukaisen ulos kurkistelevia kalpeita kasvoja. Harvat kuivat lumihuutaaleet, helkiseksi irtautuen pimeydestä — hiljaa surumieli-sesti surahtaen ponnahtivat lasista ja katosivat yön pimeään kintaan...

Mischasta tuntui koko ihmisten elämä olevan käärittynä sakeaan, sameankeltaseen pilveen, jota julmuus sairaloisesti puristaa. Kaikki ihmisten hommat ovat ikäänkuin kyllästetyt käsitteettömän mielettömällä vihan tunteella toinen toistansa kohtaan ja inhottavalla räikkäyksen, pilkan ja kidutuksen halulla. Milloin avonaisen törkeästi, milloin — syvälle ihmisen sisälle piilotettuna — hienona, villinä tai kömpelönä ja raskaana — maalaa tämä pimeä tunne koko elämän synkän syksyisen hämärän muotoiseksi, joka on täynnä kuolettavaa ikävyyttä ja kalvavaa kylmyyttä... Ja keskellä tämmöistä vihaisten ihmisten villiä tungosta välkähtelevät pelokkaasti, kuten lumikiteet yössä, lempeät, hyväsydämiset voimattomat ihmiset, kuten Ofizerov ja hänen äitinsä... Mischan muistissa kajahti selvästi arka valitus:

— Herra, minun Jumalani: Minkätähden ihmisissä on niin paljon pahutta ja julmuutta? Jumalani — minkätähden?

Hauskasti hymyillen kuvastuivat hänen edessään Vjasmalaiset, "kaksi reuhkanrähkänää" sekä Jakob Usov... joka varmasti vakuutettuna uskoi olevansa oikeutettu tappamaan ihmisiä...

Nuorten Osasto

Ja mistä lieneekin — kuten tullen tarkat, selvät, ei kovat, mutta varvähädykset yön pimeydessä ilmeistyvät yksinäisinä, rohkeina synkät, vahvat ihmiset. He kävelevät pitkän vankilan seinän vierustaa ja "ovat tyytymättömät kaikkeen", heidän ajatuksensa ovat keskittyneet vaan yhteen jonkinlaiseen suureen, koko elämää käsittävään ajatukseen...

— Mitä ajattelevat he?
Mischa hypäsi raskaasti akkunalaudalta ja alkoi kävellä uudelleen pitkän komeros.

Oventakaa, käytävän hievahtamattomasta hiljaisuudesta, kuului kummallista sähinää, joka muistutti veden kiehumista. Mischa seisautui siitä kuuntelemaan... Vastapäisessä komerossa kuului joku uneksivan ja joku höpisi sukkelaan epäselviä sanoja, ikäänkuin olisi ollut läkähtymäisillään — kuului myöskin valitusta... Käytävän päässä vanginvartijat puhelivat hiljakseen.

Sinä kaikki! — Mischa kuuli vielä Ofizerovin haavekaivaisen huuduksen.

Komeroon alkoi kuulua jotain kummallista naputusta — muutamia tiheitä lyöntejä, erotettuina epäsiinäisillä pausseilla. Mischa katsahti synkkämielisenä ympärilleen — lattialla juoksi keveästi hiiri — aivan kuin pieni karvapallo olisi vierinyt — ja katsoi makuulavan alle. Vielä kerran kuului tuo itsepintainen hermostuttava naputus. Nyt Mischa arvas asian, hän vavahi ja mistä syystä lieneekin, painoi kämmenensä kovasti seinään kiinni ja alkoi silittellä karkeasta seinärappausta, aivan kuin olisi koettanut saada naputukset kiinni.

Hänestä tuntui, että naputus ilmestyy seinässä juuri siinä pisteessä, — senjälkeen hän laskeutui polvilleen, jostain syystä muuttui totiseksi, nosti kätensä ylös... laskei sen harmistuneena alas, nosti uudelleen ja ilman mitään ajatusta alkoi rummuttaa kynsillään seinään... Senjälkeen kuunteli — ja kaikki oli hiljaista...

Hän hypähti ylös, ryntäsi ovelle, asetti huulensa oviaukkoon ja huudahti hätäisesti ruokilevalla, mutta hiljaisella äänellä:
— Ofizerov! Vartija...
Kun Ofizerov ilmestyi ovelle, kuiskasi Mischa sukkelaan, hermostuneesti:
Kuulkaa... ystäväni! hän koputtaa...

— Vasilij Nikitititch?
— Niin? Hänkö se on?
— Hän... mutta...
— Sanokaa... kuiskatkaa hänelle — minä en osaa!
— Minä en uskalla...
— Ei se mitään! Me — hyvin varovaisesti...
— Mutta jos tulee ilmi... silloin minut...
— Ei millään tavoin! Sanokaa että akkosjärjestyksessä... Minä en osaa...

Ofizerov hypähti ovelle edemmäksi ja käytävästä kuului hänen nöyrä kuiskauksensa:
— Hyvä... minä ennon...
Hän meni... Hetkisen perästä ilmestyi uudelleen, hänen surulliset silmänsä välkähtivät ja samalla kuului kuiskaus:

— Kuunnelkaa...
Sanomatta hänelle sanaakaan, juoksi Mischa pois ovelta, seisautui jännityksissään seinän ääreen, hymyili, mykiästy ja hänet valtasi vapauttava halu saada puhella, puhella!
Suu puoleksi avoinna, seisoi hän harmaan, raskaan seinän ääressä, valmiina vaikka kumartamaan ja katseli sitä ahnaasti palavin silmin...
Seinästä alkoi kuulua yhtämittaiset,

...Muutaman päivän kuluttua seisoi Mischa vaippaan kääriytyneenä akkunalaudalla, nojasi vahvasti olkapäällään pihtipieltä vasten ja katseli kulmakarvat rypistettyinä kummallisia pakkasen lasiin laittamia piirustuksia.

Vankilan muurin takana kylmälle talviselle taivaalle nousi näkymätön aurinko, harmaat, ikävät pilvet tulivat vaaleiksi ja läpinäkyviksi. Lunta oli satanut; se peitti maanpinnan hienolla kerroksella, tumma, jäätynyt lika repi rikki lumen valkoisen pinnan ja katseli synkästi kohti taivasta...

Kylmästä vavisten — muisteli Mischa niitä kuivia, varmoja naputuksia, joita hänelle tänä yönä halkeamalla täytetty vanha komeron seinä oli sanellut, hän muisteli — sovittelee sanoiksi ja ajatuksiksi...
Niin! Elämä on — kovaa ja armostonta... Elämä on — orjille taistelu vapaudesta ja herroille — valtausta, se ei voi olla pehmeätä ja rauhallista, se ei tule hyväksi eikä kauniiksi niin kauan kuin on olemassa herroja ja orjia!...

Minkähänlainen ääni sillä on? — ajatteli Mischa naapuristaan. Muistaten hänen lauhaa, hentoa ruumistaan, tuli Mischa siihen päätökseen, että äänen täytyy olla korkea, kirpeä, epämiellyttävä, ja että siitä puuttuvat tykkäänään ne mehevät rintäänä, jotka kajahtelevat hyvien ja lempeitten ihmisten puhussa. Ja Mischa loi vähän epäystävällisen silmäyksensä seinään, jonka takana nyt jo luultavasti nukkui se sama mies, joka niin kovin muistutti kirkkaasti palavaa kynttilää laikaisessa lyhdysässä.
Nuorukaisen muistoin tuppautuivat väkisinikin täysimittaisina jyrkkinä riiveinä miehekkäät, varmat — kylmät kuten jääpalaset — sanat, asetettuna vahvoihin pyöreisiin ajatuksiin:
— Niin! Elämä ei tule oikeaksi eikä kauniiksi niin kauan kuin herat turmeltuvat hallitsemalla ja orjat — nöyrytmällä... Eil Elämä tulee olemaan täynnänsä kauhua ja julmuutta siihen asti, kunnes ihmiset tulevat ymmärtämään, että yhtä vahingollista ja häpeällistä on olla herrana kuin orjanakin...
Aamun kylmyys halaili Mischan ruumiista kovalla karkealla syleilyllään. Räpytellen yön valvonnasta punaista silmiään, katseli Mischa pakkasen piirustuksia ja vilkaisi toisinaan seinään ollen huonolla tuulella, jota hän ei olisi kuitenkaan tahtonut itsessään huomata, mutta huomasi tahtomattansakin. Näinä muutamina öinä lastasi seinä hänen sieluunsa tyhjentämättömän paljouden pitkäisiä, hermostuneita, varmoja koputuksia ja nyt, muodostaneen ne ajatuksiksi, tuns hän sydämensä peittyvän samanlaisilla kylmillä kuvilla, joita pakkasen laittelee akkunalaudalle.

Mutta yhdessä näitten kanssa, josakin hyvin syvällä hänen sydämensä pohjalla, paloi hiljakseen vieno, lämmittävä mielite:

— Tämähän on kaikki vaan mieltävaltaista ja vääriä... Kuitka saattaa ihmiset jakaa ainoastaan kahteen leiriin?... Esimerkiksi minä? Enhän minä todellisuudessa ole mikään — herra ja... enkä myöskään orja!
Välähtäen kuin kipinä hänen sielussaan, teki tämä pieni sukkela mielite heti tilaa suuremmalle, ankarammille, vahvemmille mielteille. Ne asetettiin nuorukaisen eteen rautaisen

vaatimuksen työhön, valvaiseen huomiota herättämättömään — suureen työhön, työskentelemään järkähtämättömällä tarmolla, tynnyttävällä mielenmaltilla yksinkertaisen, vaatimattoman työmiehen osassa, joka puhdistaa elämän oman järjensä tulella ja sydämensä kalkista roskaisista epäsiikijöistä, vanholista mädänneistä turhista ennakkoluuloista ja yllytyksistä, auktoriteeteista ja tavoista.....

— Voinko minä tämän tehdä? — kysyi Mischa siällisesti liikuttuna itseltään.

Mutta samalla tunnusti hän heti häveten, että hän vaan ilmanatkojaan, jonkinlaisen pelon vaikutuksesta kysyi itseltään vähän toisin — eikä niin kuin olisi pitänyt.

Sitten hän asetti kysymyksen todenperäisemmäksi:

— Tahdonko minä tämän tehdä?
..... Tuli kylmä, synkkä talvinen päivä. Vankila heräsi — käytävässä kumisten rämähtellyt lukkoraudat, nirsivät ja vonkuivat ruostuneet oven saranat, ankarasti kajahtelevat päällysmiesten jyrkät huudot, kuului myöskin toisinaan koleita ja pelottavia, toisinaan rohkeita ja ärtynyttä vankien ääniä.

Mischan muistissa heräsivät naapurin ylpeät sanat, jotka hän oli saanut läpi vanhojen vankilan-seinäkielien:

— Ken on vapauttanut järjensä ennakkoluulojen vankeudesta — siitä varten ei ole vankilaa olemassa. — koska näin me pakoltamme kivet puhumaan, — ja kivet puhuvat meidän puolestamme!.....

..... Akkunan takana, pitkän vankilan aidan vierustaa — kovasti jalkojaan kopistellen jäätyneeseen maahan — käveli miettiviänsä vahtisutaves, mutta muurin päällä istui varis, pää väärällä, ja seurasi häntä utellaasti ympärisillä mustilla silmillään... Mischa katseli ulos akkunasta ja haki sielussaan vastausta.
Loppu.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburgin s. s.-osaston puolesta lausun toverillisen tervehdyksen kaikille aatetovereille.

Kolea syksy käsillä taas! Näyttää siltä kuin kaikki kaunis olisi liian heikkoa voidakseen elää. Kesällä kun katselee ympäristöä, mikä elinvoima ja ihanuus kaikkialla! Mutta ei se kauneus kestä hallaoiden kosketusta eikä syksytuulen murhaavaa viimaa. Näin meidän raatajain elämäkin. Nuoruus ehkä suo muutama hetken, jolloin unhottu tuolet. Mutta kun nuorena jo uhraat terveytesi kapitalismin ubrialttarille, jolle jokainen köyhälistön lapsi saa osansa laskea. Miten paljon uhraavat toverit, jotka taistelevat puolustaan aatettaan siellä, missä sen ovat uskaltaneet ilmoille julistaa. Koettakaamme mekin, jokainen kohdaltamme, tehdä velvollisuutemme. Se on, että ollaan mukana yhteistoiminnassa. Yksilönä emme voi paljon, mutta kaikiksi yhdessä, silloin näkyvät saavutukset.

Pittsburgin suom. toverit! Nyt tiettyi ei kukaan jää pois toiminnasta tänä talvena. Onhan meillä suuri haali, ovat sinne naapurikylläisetkin tervetulleita. Raivaajassa näette ilmoitukset ilmatilaisuuksista. Haalin osote: International Lyceum, Cor. Aames and Foreland Sts., Northside. Ottakaa katuvaunu 2, 3 tai 4, Cor. Penn Ave and 6th St.

Tilatkaa ja levittäkää engl.-kielisiä sosialistilehteä "The Searchlight", ilmestyy kerran kuussa ja hinta vain 50c vuosi. Tilaa osotteella: 233 Fifth Ave., Pittsburgh, Pa.

Muistakaa, että "Toveritar" on välttämättä tuleva joka kotiin.

Toverillisesti,

Ida Niemelä.

Hiiret pelkäävät tervaa. Tuki teravapaperilla hiiren kulkutiet, niin ne häviävät pois paikoilta.